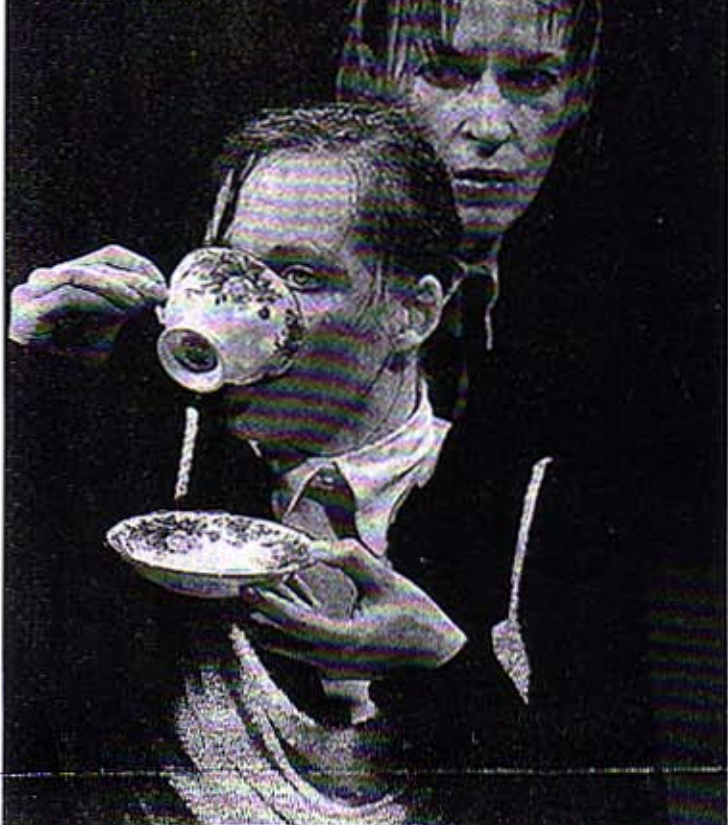

Wrede voorstelling Nationale Toneel

■ Bien de Moor en Heike Wisse spelen constant op de toppen van hun emotie.

FOTO: LEO VAN VELZEN

VERSTIKKEND GEWELD IN 'DE MEIDEN'

De Franse toneelschrijver Jean Genet liet zich voor 'De Meiden' ('Les Bonnes', 1946) inspireren door het waargebeurde verhaal van de zusjes Papin, die in 1933 na jarenlange onderdrukking hun meesteressen om het leven brachten. De homoseksuelen Genet - die zichzelf in leven hield door diefstal en prostitutie - combineerde dit feit met zijn perverse geest, zijn tragische eenzaamheid en haat tegen de burgerlijke moraal. Het weerzinwekkende toneelstuk werd zijn doorbraak.

In de uitvoering van het Nationale Toneel onder regie van Franz Marijnen heeft het stuk niets aan gruwelijkheid verloren. Een ware hel is het. Vernedering, fysiek geweld en intimidatie. Je wilt het eigenlijk allemaal niet zien. Hoe Madame (Marie-Louise Stehns) ongevraagd met haar vingers een van de meisjes binnendringt, of met zo veel kracht aan de borsten van haar dienstmeid trekt dat de pijngrens ruimschoots wordt overschreden.

Voorstelling: De Meiden; Auteur: Jean Genet; Regie: Franz Marijnen; Spel: Bien de Moor, Heike Wisse, Marie-Louise Stehns; Decor: Marcos Viñals Bassols; Gezien: op locatie, Leylkade 160, Scheveningen.

Slipjes

De zusjes Solange (Bien de Moor) en Claire (Heike Wisse) voeren als hun bazin van huis is een toneelstuk op waarin ze elkaar vertrappen en spelen dat ze Madame ombrengen. De actrices spelen constant met een afmattende intensiteit. Heel even in het begin zien we hen in hun normale doen. Frisse, vrolijke meiden die komen werken voor een rijke dame. Ze moeten zich omkleden voor de ogen van hun meesteres en doen dat met veel gehannes met slipjes om hun kuisheid te bewaren. Hoe anders zijn ze wanneer de voorstelling zich verplaatst naar een volgend toneel. Halfnaakt, wreed, hysterisch, angstaanjagend.

De verandering van de ruimte markeert de acute omslag in de karakters. Het was spannender geweest wanneer die waanzin langzaam zijn intrede had gedaan en er meer subtiliteit was toegevoegd. De regisseur kiest voor een orkaan van geweld, geschreeuw en gespuug die op den duur verstikkend werkt. Beide actrices kwijten zich kundig van de welhaast onmogelijke taak om constant op de toppen van hun emoties te spelen.

Bien de Moor is sterk in de monoloog tegen het einde, waarin ze op de balustrade springt, uit het denkbeeldige venster hangt en hardop fantaseert over de consequenties van de moord. Hier krijgt zij de kans om uit het keurslijf te breken en meer variatie in haar spel te brengen. Voor het overige wordt er zo kwistig gestrooid met sm-scènes, verbaal en fysieke mishandeling, dat het een onprettige theaterervaring wordt.

Regisseur Marijnen geeft de toeschouwer slechts een klein beetje verlichting door de gekozen opstelling. De hagelwitte vierkante speelvloer is een soort boksring, waar het publiek omheen zit. Een aantal wreedheden wordt zo aan het oog onttrokken, omdat de actrices soms met de rug naar je toe staan. Echt helpen doet het niet. 'De Meiden' blijft een gruwelijk intense voorstelling die doet verlangen naar frisse lucht.

Annet de Jong